

SKAT 7. november 2023

ANALYSE

Udarbejdet af
Sune Caspersen
Chefanalytiker

Regeringens skatteudspil øger uligheden trods forsøg på balance

Selvom regeringens udspil vil være den mindst ulighedsskabende skattereform de seneste 20 år, favoriserer den stadig de rigeste – bortset fra de allerrigeste, der bliver ramt af den nye top-topskat. De næstrigeste danskere, som bl.a. tæller højtlonnede specialister og topledere, står til at vinde mest – ikke blot i kroner og øre, men også i procent af deres indkomst. Enlige forsørgere vinder dog også relativt meget. Til gengæld forbigår skattereformen fuldstændigt de danskere, der ikke er i arbejde.

Kontakt

Chefanalytiker

Sune Caspersen

📞 26 20 02 28

✉️ sc@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Med regeringens skatteudspil står de næstrigeste 9 pct. af danskerne til den største gevinst. De ser frem mod en skattelempe svarende til 1,1 pct. af deres indkomst efter skat svarende til 6.900 kr. Det er mere end nogen anden indkomstgruppe. I 9. indkomstdecil er gevinsten næststørst med 1,0 pct. svarende til 4.700 kr. per person.
- Der er kun én gruppe, der samlet set taber på skattereformen: de allerrigeste, der omfattes af en ny ekstra topskat på 5 pct. af indkomster over 2,5 mio. kr.
- Blandt de seneste 20 års skattereformer vil regeringens udspil være den mindst ulighedsskabende.
- Enlige forsørgere – uanset om de er arbejdere eller direktører – står til de største skattelemper blandt familietyper. 2,5 pct. af deres indkomst efter skat bliver skatten lempet med.
- Skattereformen er målrettet danskere i beskæftigelse, hvorfor pensionister, arbejdsløse og studerende uden arbejde bliver fuldstændigt forbigået.

Regeringen vil lempe personskatten med 10 mia. kr.

Regeringen har fremlagt et udspil til en skattereform, der i store træk ligner det, som er aftalt i regeringsgrundlaget.^{1, 2} Samlet set lægger regeringen op til personskattelemper på 10 mia. kr. i umiddelbar provenuvirkning, hvilket forventes at svække de offentlige finanser med 6,75 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd.

Udspillet indeholder en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget, en forhøjelse af det ekstra beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere og en omlægning af topskatten, hvor der indføres en ny mellemskat og en ekstra topskat på indkomster over 2,5 mio. kr. Udspillet elementer er nærmere beskrevet i boksen til sidst i denne analyse.

Samlet set forventes udspillet at øge uligheden målt ved Gini-koefficienten med 0,07 procentpoint. Det er 0,01 procentpoint mere, end den skattereform, som regeringen aftalte i regeringsgrundlaget.³

Indkomstgrupper: De største lempelser er i den høje ende af indkomstfordelingen

Figur 1 viser den gennemsnitlige virkning af de enkelte elementer i regeringens udspil til en skattereform opdelt på ti lige store indkomstgrupper kaldet indkomstdeciler. Virkningen er husstandsækvivaleret således, at der er taget højde for, at større familier har stordriftsfordele.

Figuren viser, at de samlede skattelempelser er størst i toppen af indkomstfordelingen, hvilket primært kan henføres til lempelser i topskatten. Beskæftigelsesfradraget kommer en bredere skare til gode, dog med den største virkning i kroner og øre i toppen af indkomstfordelingen. Forhøjelsen af det ekstra beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere kommer især lav- og mellemindkomstgrupper til gode, omend den gennemsnitlige virkning er begrænset. Det skal ses i lyset af, at der blot er omkring 110.000-120.000 enlige forsørgere, der modtager det ekstra beskæftigelsesfradrag.

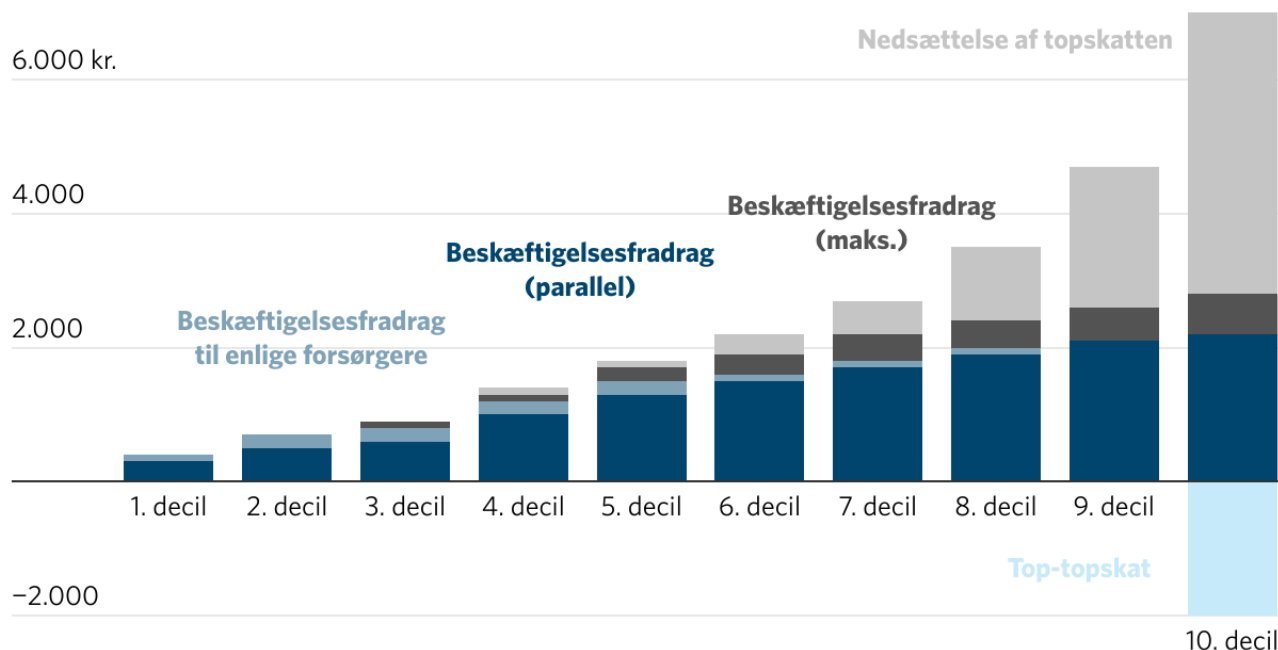
Den ekstra topskat trækker den samlede skattelempelse kraftigt ned i 10. indkomstdecil. Den gennemsnitlige virkning af dette tiltag er isoleret set en skattestramning på 2.000 kr. Det dækker dog over stor variation, da blot 8.000-9.000 personer forventes at være omfattet af denne skat.

FIGUR 1

SVM-regeringens skatteplan øger uligheden

Figuren viser den gennemsnitlige virkning på den husstandsækvivalerede disponible indkomst af regeringens planlagte personskattetiltag på tværs af indkomstdeciler.

■ Beskæftigelsesfradrag (parallel) ■ Beskæftigelsesfradrag for enlige ■ Beskæftigelsesfradrag maks.
■ Mellemskat ■ Top-topskat

Anm.: Beløb i husstandsækvivalerede kr. (2023-niveau) afrundet til nærmeste 100 kr. Inddeling i indkomstgrupper pba. husstandsækvivaleret disponibel indkomst.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag og Finansministeriet

Tabel 1 viser, at skellet i 10. indkomstdecil især går mellem de næstrigste 9 pct. og den rigeste ene procent af danskerne. Den gennemsnitlige virkning for de næstrigste 9 pct. er således en lempelse på 6.900 kr. svarende til 1,1 pct. af den disponible indkomst, mens virkningen for den rigeste procent samlet set indebærer en skattestramning på 12.900 kr. i gennemsnitlig virkning. Det svarer til 0,6 pct. af den disponible indkomst for denne gruppe. Den disponible indkomst er indkomsten efter skat og renteudgifter tillagt imputeret afkast af egen bolig.

I 9. indkomstdecil er der næstmest at hente ved regeringens skatteudspil, da de står til en gennemsnitlig skattelempelse på 4.700 kr. svarende til 1,0 pct. af den disponible indkomst.

Den mindste virkning, når der ses bort fra den rigeste procent, skal findes i 1. indkomstdecil blandt de 10 pct. fattigste. Her er den gennemsnitlige skattelempelse på blot 300 kr. svarende til 0,3 pct. af den disponible indkomst. Det dækker over, at mange i gruppen har meget begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet eller er studerende. I 2. og 3. indkomstdecil er den gennemsnitlige virkning en skattelempelse på hhv. 800 og 900 kr., hvilket kan henføres til, at mange pensionister befinder sig i disse indkomstgrupper og derfor heller ikke får del i skatteudspillet lempelser.

TABEL 1

De næstrigeste vinder mest på skatteplanen

Tabellen viser den gennemsnitlige ændring af den disponible indkomst i kroner og øre samt procent af disponibel indkomst.

	Skattelempelse i kroner	Pct. af disponibel indkomst
10 pct. fattigste	300 kr.	0,3%
2. decil	800 kr.	0,5%
3. decil	900 kr.	0,4%
4. decil	1.300 kr.	0,6%
5. decil	1.800 kr.	0,7%
6. decil	2.200 kr.	0,7%
7. decil	2.700 kr.	0,8%
8. decil	3.400 kr.	0,9%
9. decil	4.700 kr.	1,0%
10 pct. rigeste	5.000 kr.	0,6%
Næstrigeste 9 pct.	6.900 kr.	1,1%
Den rigeste procent	-12.900 kr.	-0,6%
Alle	2.300 kr.	0,7%

Anm.: Beløb i kr. (2023-niveau) afrundet til nærmeste 100 kr. Inddeling i indkomstgrupper pba. husstandsækvivaleret disponibel indkomst.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag og Finansministeriet

Beregningerne ovenfor viser de umiddelbare konsekvenser ved at indføre regeringens udspil til en skattereform, hvilket er den gængse måde at belyse fordelingsvirkninger af skattereformer mv. Det vil

også i langt de fleste tilfælde være det mest retvisende skøn for den isolerede påvirkning af borgernes velstand. Men den ekstra topskat på indkomster over 2,5 mio. kr., som den foreligger i regeringens udspil, indebærer betydelige omgåelses- eller minimeringsmuligheder for selvstændigt erhvervsdrivende og hovedaktionærer, som udgør en betydelig andel af skattens målgruppe.⁴

Den reelle provenuvirkning kan derfor vise sig at være markant mindre end forudsat. Derved bliver skattereformen dyrere end forudsat. Ligeledes kan de opgjorte fordelingsvirkninger vise sig at ramme skævt, hvis en stor del af målgruppen undgår skatten ved at indkomstudjævne (selvstændigt erhvervsdrivende i virksomhedsordningen) eller udbetale udbytte frem for løn (hovedaktionærer).

En oplagt måde at begrænse omgåelsesmulighederne er at udvide skattegrundlaget for den ekstra topskat, så den ikke blot består af personlig indkomst (arbejdsindkomst), men også aktie- og kapitalindkomster. Denne udvidelse betyder samtidig, at skattereformen vil blive endnu mere balanceret i et ulighedsperspektiv, da progressive skatter på aktie- og kapitalindkomster er blandt de mest indkomstudjævnende skatter overhovedet.⁵ Baseudvidelsen bidrager også til at fastholde den parallelitet, der i dag er mellem den højeste marginalskat på lønindkomst og aktieudbytte.

En balanceret skattereform sammenlignet med tidligere aftaler

Figur 2 viser den isolerede virkning på gini-koefficienten af aftaler på personskatteområdet over de seneste to årtier. Det bør bemærkes, at fordelingsvirkningen af de enkelte skatteaftaler er opgjort på forskellige datagrundlag og beregningsforudsætninger. Det betyder, at det kan være svært at sammenligne opgørelserne direkte.

Den isolerede virkning på gini-koefficienten af regeringens skatteudspil er en forøgelse på 0,07 procentpoint. Det betyder, at skattereformen, som den foreligger, vil øge indkomstforskellene i samfundet. Der er dog tale om en meget begrænset virkning på gini-koefficienten, som i 2021 er opgjort af Danmarks Statistik til 30,28. Faktisk er der tale om den mest begrænsede virkning på gini-koefficienten for en skattereform, når der sammenlignes med de tidligere aftaler på personskatteområdet.

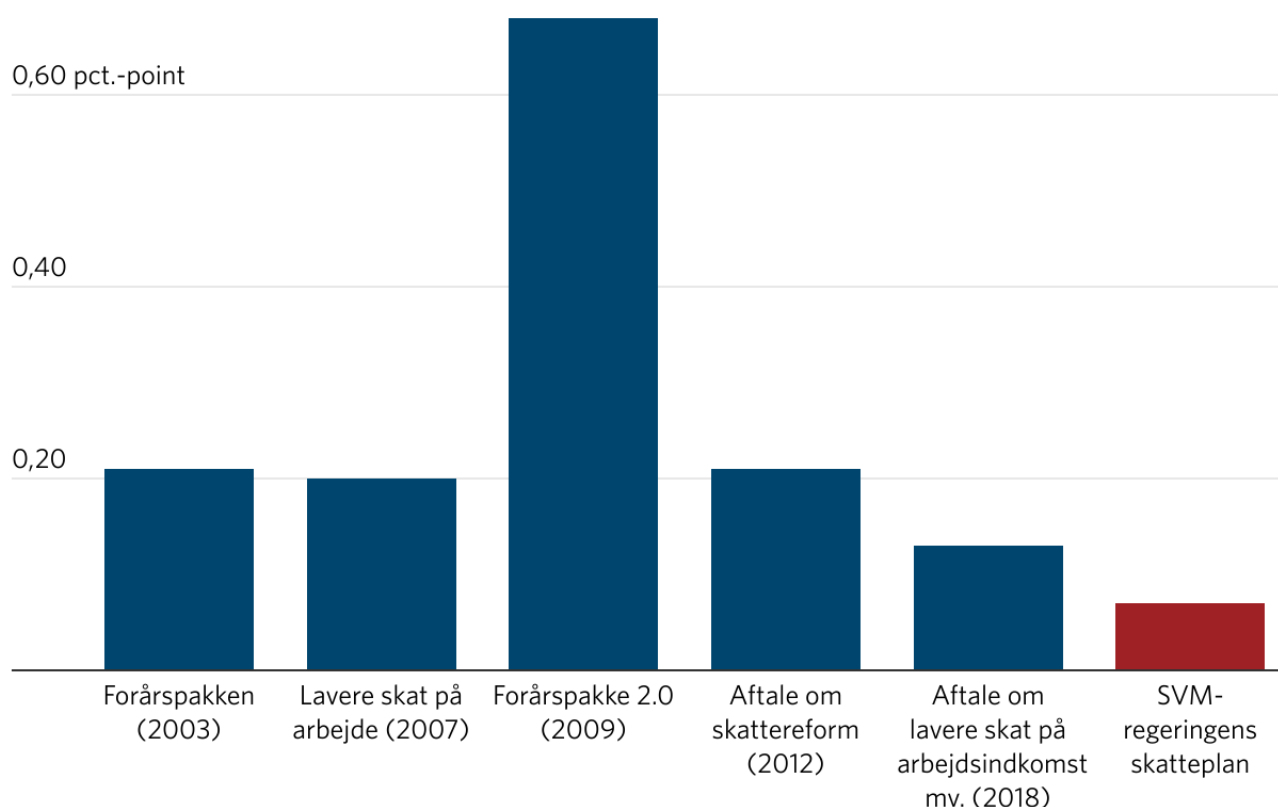
Det skyldes, at størstedelen af skattereformens provenu går til en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget, der isoleret set ikke øger indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten. Det gør forhøjelsen af det

maksimalle beskæftigelsesfradrag dog til en vis grad. Omlægningen af topskatten med indførelse af en ny mellemskat bidrager isoleret set til en stigning, mens den ekstra topskat isoleret set trækker mod mindre indkomstforskelle. Det ekstra beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere trækker ligeledes gini-koefficienten i en negativ retning mod mindre indkomstforskelle.

FIGUR 2

Regeringens skattereform øger ikke uligheden mærkbart

Figuren viser den isolerede virkning på Gini-koefficienten af tidligere vedtagne skattereformer (kun skatte- og afgiftspåvirkning) samt SVM-regeringens skatteplan.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Skatteministeriet

Familietyper: Enlige forsørgere får relativt mest ud af skattereformen

Udspillet til skattereformen indebærer en markant forhøjelse af det ekstra beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere. Der er tale om, at fradraget næsten fordobles. Forhøjelsen betyder, at en enlig forsørger kan få op til 5.100 kr.⁶ mere i skattelempelse end andre beskæftigede med den samme indkomst.

Tabel 2 viser virkningen af regeringens skatteudspil for en række forskellige familietyper, der spænder bredt. Fra den enlige HK'er på mindsteløn til direktøren med en millionløn. Forudsætningerne bag typeberegningerne er uddybet i Bilagstabel 1.

Tabellen viser, at den relativt største skattelempelse går til enlige forsørgere. En typisk arbejder med et barn får således en skattelempelse på 8.000 kr. svarende til 2,5 pct. af den disponible indkomst, mens den enlige direktør med et barn får 17.100 kr. i skattelempelse, hvilket også svarer til 2,5 pct. af den disponible indkomst. Lidt mindre er skattelempelsen for den enlige HK'er på mindsteløn, der får 5.000 kr. svarende til 2,3 pct. af den disponible indkomst.

Efter enlige forsørgere vil der særligt være familier, der består af højtlønnede specialister og topledere, der vinder mest på skattereformen. Det skyldes omlægningen af topskatten, der kan betyde en skattelempelse på op til 9.100 kr. ved en arbejdsindkomst på over 750.000 kr. om året før skat, men ekskl. pensionsindbetalinger. Den højtlønnede familie med to børn i tabellen får ikke det maksimale ud af skattereformen, men de står alligevel til en fremgang på 19.600 kr. svarende til 2,2 pct. af den disponible indkomst.

Den eneste familietype, der samlet set taber i de typeeksempler, der fremgår af tabellen, er direktørfamilien (+), der består af en direktør med en årsløn på 3 mio. kr. før skat ekskl. pensionsindbetalinger. For denne familie indebærer den ekstra topskat, at virkningen af skattereformen samlet set går i minus med et resultat på -8.200 kr. svarende til -0,4 pct. af den disponible indkomst.

Enlige forsørgere i beskæftigelse får relativt meget ud af regeringens skatteplaner

Tabellen viser de beregnede skattemæssige konsekvenser af regeringens skatteplan for forskellige familietyper.

Familietype	Kr. (2023-niveau)				Pct.
	Beskæftigelsesfradrag	Mellemskat	Top-topskat	I alt	Pct. af disp.
Enlig arbejder med 1 barn	8.000	0	0	8.000	2,5%
Enlig direktør med 1 barn	8.000	9.100	0	17.100	2,5%
Enlig HK'er med 1 barn	5.000	0	0	5.000	2,3%
Højtlønnet familie med 2 børn	5.700	13.900	0	19.600	2,2%
Enlig funktionær med 1 barn	8.000	0	0	8.000	1,9%
Enlig direktør uden børn	2.900	9.100	0	11.900	1,9%
Direktørfamilie med 2 børn	5.700	9.100	0	14.800	1,4%
Enlig arbejder uden børn	2.900	0	0	2.900	1,1%
Arbejderfamilie med 2 børn	5.700	0	0	5.700	0,9%
HK-familie med 2 børn	2.900	0	0	2.900	0,8%
Enlig HK'er uden børn	1.400	0	0	1.400	0,8%
Funktionærfamilie med 2 børn	5.700	0	0	5.700	0,7%
Direktørfamilie (+) med 2 børn	5.700	9.100	-22.900	-8.200	-0,4%

Anm.: Opgjort i 2023-niveau på baggrund af 2030-regler. Beløb afrundet til nærmeste 100 kr. I direktørfamilie (+) forudsættes den ene person at have en arbejdsindkomst på 3 mio. kr. ekskl. pensionsindbetalinger før skat. HK'er forudsættes at have en timeløn svarende til mindstelønnen for butiksoverenskomsten på 130,42 kr. Den højtlønnede familie består af to voksne med en månedsløn på 70.000 kr. inkl. pension hver. Familietyperne forudsættes ikke at betale kirkeskat.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Økonomiministeriets Familietypemodell version september 2023.

Metode: Sådan har vi gjort

De provenu- og fordelingsmæssige konsekvenser af SVM-regeringens skatteplan er opgjort på baggrund af AE's skattemodel, der bygger på Lovmodellens datagrundlag, hvilket er det samme som Finansministeriet og Skatteministeriet anvender til provenu- og fordelingsberegninger af ændringer i skattesystemet mv. Datagrundlaget er 2019-indkomstdata fremskrevet med forudsætningerne i *Økonomisk Redegørelse, august 2023* og *2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027*.

Der er regnet på følgende tiltag med udgangspunkt i 2030-regler i 2023-niveau:

- Forhøjelse af beskæftigelsesfradraget fra 10,65 pct. til 12,75 pct. (+2,1 procentpoint) med parallel forhøjelse af det maksimale beskæftigelsesfradrag (44.800 til 53.600 kr.)
- Forhøjelse af det maksimale beskæftigelsesfradrag fra 53.600 kr. til 56.200 kr.
- Forhøjelse af det ekstra beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere fra 6,25 pct. til 11,50 pct. (+5,25 procentpoint) med parallel forhøjelse af det maksimale fradragsbeløb (24.400 til 44.900 kr.)
- Forhøjelse af topskattegrænsen fra 568.900 kr. til 690.000 kr. (efter AM-bidrag) og indførelse af ny mellemskat på 7,5 pct. i indkomstintervallet 568.900 kr. til 690.000 kr. (efter AM-bidrag)
- Indførelse af ny ekstra topskat på 5 pct. på personlig indkomst over 2.300.000 kr. (efter AM-bidrag)

Fordelingsvirkningen af tidligere skattereformer målt ved gini-koefficienten er opgjort pba. [svaret på spørgsmål 15 til Skatteudvalget \(2018-2019, 2. samling\)](#).

Bilag

Forudsætninger for familietypeberegninger

Tabellen viser de indkomstmæssige forudsætninger for familietypeberegninger af regeringens skatteplan.

Familietype	Disponibel indkomst i grundforløb	Topskattegrundlag (person 1)	Topskattegrundlag (person 2)	Månedsløn inkl. pension (person 1)	Månedsløn inkl. pension (person 2)
Arbejderfamilie med 2 børn	615.800	389.400	389.400	38.300	38.300
Funktionærfamilie med 2 børn	832.900	551.400	551.400	57.000	57.000
Direktørfamilie med 2 børn	1.090.700	1.074.600	551.400	114.100	57.000
Direktørfamilie (+) med 2 børn	1.816.400	2.759.000	551.400	292.800	57.000
Enlig arbejder med 1 barn	320.100	389.400	-	38.300	-
Enlig funktionær med 1 barn	422.700	551.400	-	57.000	-
Enlig direktør med 1 barn	680.500	1.074.600	-	114.100	-
Højtlønnet familie med 2 børn	901.900	661.400	661.400	70.300	70.300
HK-familie med 2 børn	365.900	235.700	235.700	22.500	22.500
Enlig HK'er med 1 barn	217.000	235.700	-	22.500	-
Enlig arbejder uden børn	271.400	389.400	-	38.300	-
Enlig HK'er uden børn	170.200	235.700	-	22.500	-
Enlig direktør uden børn	636.400	1.074.600	-	114.100	-

Anm.: Beløb afrundet til nærmeste 100 kr. I direktørfamilie (+) forudsættes den ene person at have en arbejdsindkomst på 3 mio. kr. ekskl. pensionsindbetalinger før skat. HK'er forudsættes at have en timeløn svarende til mindstelønnen for butiksoverenskomsten på 130,42 kr. Familietyperne forudsættes ikke at betale kirkeskat. Familier med 1 barn forudsættes at være i alderen 7-14 år, mens familier med 2 børn har et barn i alderen 3-6 år og et i alderen 7-14 år.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Økonomiministeriets Familietypemodell version september 2023.

SVM-regeringens skatteplaner giver mest til de næstrigeste

Tabellen viser den gennemsnitlige virkning i procent af husstandsækvivaleret disponibel indkomst på tværs af indkomstgrupper af SVM-regeringens planlagte skatteinitiativer.

	Besk. fradrag (parallel)	Besk. fradrag til enlige forsørgere	Besk. fradrag (maks.)	Mellemskat	Top-topskat	I alt
1. decil	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
2. decil	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
3. decil	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
4. decil	0,4%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,6%
5. decil	0,5%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,7%
6. decil	0,5%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,7%
7. decil	0,5%	0,0%	0,1%	0,2%	0,0%	0,8%
8. decil	0,5%	0,0%	0,1%	0,3%	0,0%	0,9%
9. decil	0,5%	0,0%	0,1%	0,5%	0,0%	1,0%
10. decil	0,3%	0,0%	0,1%	0,5%	-0,3%	0,6%
Næstrigeste 9 pct.	0,3%	0,0%	0,1%	0,7%	0,0%	1,1%
Den rigeste procent	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	-0,8%	-0,6%
Alle	0,4%	0,0%	0,1%	0,3%	-0,1%	0,7%

Anm.: Inddeling i indkomstgrupper pba. husstandsækvivaleret disponibel indkomst. 10. decil opdeles i tabellen i de næstrigeste 9 pct. og den rigeste procent.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag og Finansministeriet

SVM-regeringens skatteplaner giver mest til de næstrigeste

Tabellen viser den gennemsnitlige virkning på den husstandsækvivalerede disponible indkomst på tværs af indkomstgrupper af SVM-regeringens planlagte skatteinitiativer.

	Besk. fradrag (parallel)	Besk. fradrag til enlige forsørgere	Besk. fradrag (maks.)	Mellemskat	Top-topskat	I alt
1. decil	300	100	0	0	0	300
2. decil	500	200	0	0	0	800
3. decil	600	200	100	0	0	900
4. decil	1.000	200	100	100	0	1.300
5. decil	1.300	200	200	100	0	1.800
6. decil	1.500	100	300	300	0	2.200
7. decil	1.700	100	400	500	0	2.700
8. decil	1.900	100	400	1.100	0	3.400
9. decil	2.100	0	500	2.100	0	4.700
10. decil	2.200	0	600	4.200	-2.000	5.000
Næstrigeste 9 pct.	2.200	0	600	4.300	-200	6.900
Den rigeste procent	1.900	0	500	3.300	-18.500	-12.900
Alle	1.300	100	300	800	-200	2.300

Anm.: Husstandsækvivalerede beløb afrundet til nærmeste 100 kr. (2023-niveau). Inddeling i indkomstgrupper pba. husstandsækvivaleret disponibel indkomst. 10. decil opdeles i tabellen i de næstrigeste 9 pct. og den rigeste procent.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag og Finansministeriet

-
- 1** fm.dk/media/26726/faktaark_skattereform.pdf
 - 2** www.oem.dk/media/9603/mere-attraktivt-at-arbejde.pdf
 - 3** Forskellen på 0,01 procentpoint kan henføres til en særskilt forhøjelse af det maksimale beskæftigelsesfradrag (udover det parallelle løft som følge af at satsen for beskæftigelsesfradrag øges) på 2.600 kr., der ikke var en del af regeringsgrundlaget.
 - 4** www.ft.dk/samling/20222/almdel/sau/bilag/0/2756611.pdf
 - 5** dors.dk/vismandsrapporter/dansk-oekonomi-foraar-2019/kapitel-ii-kapitalindkomstbeskatning
 - 6** Opgjort ekskl. kirkeskat ved en gennemsnitlig kommuneskat på 25,02 pct. Medlemmer af folkekirken får isoleret set en større lempelse, da ligningsmæssige fradrag (som beskæftigelsesfradraget) kan fratrækkes i skattegrundlaget for kirkeskat.